

INNSTILLING

FRA

“GRENSEDRAGINGSGRUPPEN”

DEL II

November 2000

Innholdsfortegnelse

1	Innledning
1.1	Arbeidsgruppens mandat og sammensetning
1.2	Bakgrunn for nedsettelse av arbeidsgruppen
1.3	Arbeidsmetode
2	Kartlegging av problemstillinger - konfliktpotensiale, snurrevad /andre redskapsgrupper
3	Bestandsgjennomgang
3.1	Norsk arktisk torsk
3.2	Lokale bestander
3.3	Fiske etter gytetorsk (skreifiske)gytetorsk
4	Resursfordeling kyst/hav
5	Flåtestruktur
5.1	Snurrevadfartøyer
5.2	Garnfartøyer
6	Oppsyns- og utvalgsordninger
7	Kystvakt og Bruksvakt
8	Henstillingsområder og fleksible områder
9	Drøfting av tiltak overfor snurrevad
9.1	Aktuelle tiltak
9.2	Redskapsbegrensning
9.3	Begrensning i bruk av snurrevad
9.4	Størrelsesseleksjon i snurrevad
9.5	Snurrevadfiske på gytetorsk etter at Lofotoppsynet er hevet.
9.6	Fredning av fjorder for fiske med snurrevad.
10	Fiske etter flatfisk med snurrevad på stengte felt.
11	Drøfting av tiltak overfor garnfartøy
11.1	Grensedraging havgåennde garnfartøy
11.2	Størrelsesbegrensning av garn
11.3	Maskeviddebestemmelsen for torskegarn.
11.4	Begrensning i antall garn.
12	Avstandstregelen og håndheving av denne, jfr. saltvannsfiskelovens § 21.
13	Forkastregelen.
14	Oppsummering og forslag
15	Etterord

INNSTILLING FRA ARBEIDSGRUPPE FOR UTREDNING AV GRENSEDRAGING FOR HAVFISKEFLÅTEN SOM FISKER MED FASTSTÅENDE REDSKAPER, OG MELLOM REDSKAPSGRUPPER INNEN KYSTFLÅTEN

- omhandler del 2 i mandatet -

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens mandat og sammensetning

Fiskeridepartementet nedsatte ved brev av 31. august 1999 en arbeidsgruppe for å utrede grensedraging

1. - for havfiskeflåten som fisker med faststående redskaper
2. - mellom redskapsgrupper innen kystflåten.

Arbeidsgruppen avgrenset første del av oppgaven til bare å gjelde autolinefartøy og utsatte vurderingen av store garnfartøyer til del 2 av gruppens arbeid.

Arbeidsgruppens utredning og anbefalinger til første del av mandatet ble presentert i innstilling av 7. januar 2000.

Mandatet for arbeidsgruppens arbeid del 2 ble nærmere utdypet i Fiskeridepartementets brev av 20. mars 2000 som svar på henvendelse fra Norges Fiskarlag av 10. mars 2000. (se vedlegg 1 og 2)

Arbeidsgruppens arbeidsoppgave skulle etter dette være å “vurdere spørsmålet om en bærekraftig ressursutnyttelse innen torskefisket på kysten i forhold til de ulike redskaper som benyttes, og vurdere konkurranseforholdene mellom redskapsgruppene, herunder vurdere:

1. Skille mellom kyst- og havsnurrevad
2. Ressurshensyn i forhold til bruk av snurrevad
3. Havdeling snurrevad og faststående redskaper
4. Forlenget sesong for Lofotoppsynet av hensyn til gytende torsk
5. Grensedraging for store garnfartøy og en eventuell begrensning av redskapstørrelse for garn.”

Arbeidsgruppen har hatt følgende sammensetning

Rådgiver Roald Paulsen, Fiskeridepartementet (leder)

Forskningssjef Jens-Eric Eliassen, Fiskeriforskning
Fisker Arne Helge Kristoffersen, Norges Kystfiskarlag (garn, kystline)
1. sekretær Elling Lorentsen, Norges Fiskarlag
Fisker Robert Hansen, Norges Fiskarlag (snurrevad, garn)
Fisker Leif Johansen, Norges Fiskarlag (snurrevad)
Ass. kystvaktinspektør Finn Ole Nilsen, Kystvakten
Fagkonsulent Dagfinn Lilleng, Fiskeridirektoratet
Forsker Asgeir Aglen, Havforskningsinstituttet

Fisker Alf Steinar Thomassen, Norges Fiskarlag, møtte som vararepresentant for Leif Johansen på arbeidsgruppens tredje møte.

Havforskningsinstituttet var ikke representert på første møte. Asgeir Aglen møtte som vararepresentant for Kathrine Michalsen på arbeidsgruppens resterende møter.

Ass. kystvaktinspektør Finn Ole Nilsen var ikke tilstede på siste møte.

Juridisk rådgiver Arne Fjellstad i Fiskeridirektoratet har vært sekretær for arbeidsgruppen.

1.2 Bakgrunn for nedsettelse av arbeidsgruppen

Det har i de senere år vært en økende tendens til arealkonflikter blant fartøy i kystfartøygruppen. Det har særlig vært fokusert på forholdene mellom snurrevad og faststående redskaper, samt at det i en årrekke vært stilt spørsmål om bruk av snurrevad på gytefeltene i Lofoten. Det har i denne sammenheng også vært reist krav fra næringen om en forlengelse av perioden for Lofotoppsynet, både av hensyn til gytetorsken og fordi mange konflikter synes å oppstå nettopp når oppsynet oppheves.

I Lofoten oppsynsområde har det i flere år vært et krav fra snurrevadgruppen om å få tilgang til flere felt, da det hevdes fra enkelte fiskere og snurrevadforeningen at eksisterende havdeling ikke tilfredsstillende de behov gruppen har for å kunne gjennomføre et rasjonelt fiske. Et vesentlig argument fra snurrevadfiskernes side er at mange fartøyer har lagt om fra garn til snurrevad i de senere år.

I de fleste av fjordene i Troms og Finnmark har det allerede i mange år vært forbud mot bruk av snurpenot, snurrevad og andre notredskaper. Dette har i det vesentligste vært ressursbiologisk begrunnet.

Fra enkelte har det ellers vært hevdet at utviklingen av snurrevad, både når det gjelder fartøystørrelse og størrelse på redskapen, har gjort dette til et så plasskrevende og effektivt redskap, at de større snurrevadfartøylene må sammenlignes med trålere og stenges ute fra de kystnære områdene.

Konkurransesituasjonen i sesongfiskeriene og særlig utviklingen i Lofotfisket har videre ført til fiske med stadig høyere garn. Denne utviklingen, som reduserer den frie vannsøylen, er særlig uheldig ved fiske på gytefelt og i fjordene. Her er også faren for utfisking av gytebestander av torsk størst.

Til tross for at det er fastsatt havdelingsregimer eller er etablert frivilligordninger med havdeling i enkelte områder, oppstår det ofte konflikter som hindrer en rasjonell utøvelse av fisket. Det har derfor i mange år vært et krav fra fiskeriorganisasjonene om mer oppsyn langs kysten.

Snurrevad og andre redskaper er i sterk utvikling, og det blir i dag drevet fiske med vesentlige større redskap enn tidligere. Nye fartøy med større motorer og bedre systemer for redskapshåndtering vil kunne fortsette denne utviklingen, og det er flere som har stilt spørsmål om det ikke nå er behov for å komme med tekniske reguleringer som setter grenser for hvor store redskaper som kan brukes i fjordene og i de kystnære områdene.

Arbeidsgruppen viser til at det har vært en målsetting for norsk fiskeriforvaltning å få beskatningstrykket redusert, bl.a. gjennom å vri beskatningen fra små fisk over mot en beskatning på større fisk. Arbeidsgruppen mener at man langt på vei har lyktes med dette i forhold til den norske flåten som fisker langs med kysten, men må samtidig konstatere at norske myndigheter sammen med våre medforvaltere ikke har klart å nå samme målsetting for forvaltningen av bl. a. torsk, hyse og blåkkeite i det øvrige Barentshavet. Det har også vært innført reguleringstiltak i norsk sone som har medført at fisket må foregå på yngre fisk, blant annet som følge av lave kvoter og minimal tillatt innblanding av andre arter.

Arbeidsgruppen er av denne grunn betenkt over at det drives en utstrakt beskatning av ungfisk i Barentshavet samtidig som det foreslås iverksatt nye og strenge tiltak overfor den konvensjonelle kystflåten, og spesielt overfor en gruppe som i forhold til totaluttaket ikke representerer noe stort uttak.

1.3 Arbeidsmetode

Arbeidsgruppen har vært samlet til drøftinger i 4 møter. Møtene ble avholdt den 25.- 26. april 2000 i Tromsø, 14.- 15. juni 2000 i Svolvær, 4.- 5. september 2000 i Oslo og siste møte den 14. og 15. november 2000 i Tromsø.

De enkelte medlemmer har innhentet opplysninger fra egne organisasjoner blant annet basert på oppdrag fra arbeidsgruppen. Enkeltmedlemmer har også etter oppdrag fra arbeidsgruppen kommet med ulike innspill til bruk i innstillingen. Den endelige innstillingen ble samlet gjennomgått på arbeidsgruppens siste møte.

Arbeidsgruppen har samlet inn den dokumentasjon og de data en anså nødvendig for å utføre oppgaven i henhold til mandatet.

Arbeidsgruppen har i henhold til mandatet holdt seg til torskefiskeriene langs kysten. Med torsk i denne innstillingen menes både norsk-arktisk torsk og kysttorsk.

Det har ellers vært et vesentlig poeng i arbeidet at det dreier seg om fiske etter en regulert art, med fastsatte kvoter helt ned på fartøynivå.

2 Kartlegging av problemstillinger - konfliktpotensiale, snurrevad /andre redskapsgrupper

I forbindelse med arbeidsgruppens kartlegging av problemstillingene, gjorde Norges Fiskarlag en henvendelse til sine fylkesfiskarlag. I tillegg foretok Norges Fiskarlag en gjennomgang av

eget arkiv. Med bakgrunn i dette konkluderte Norges Fiskarlag med at det var og hadde vært en viss fokus på snurrevad som redskap, og at det i enkelte områder var tilløp til arealkonflikt mellom snurrevad og faststående redskaper. Norges Fiskarlag la imidlertid til grunn at konfliktene var av en slik art at de burde kunne løses innenfor eksisterende regelverk. Fylkesfiskarlagene hadde i liten grad vurdert snurrevad opp mot en ressursmessig problemstilling. Fra noen fylkesfiskarlag ble det særlig vist til at snurrevad ikke slapp til på fiskefeltene på grunn av mye garn, og det var uttrykt en viss urolighet med hensyn til utviklingen av snurrevad som redskap. I enkelte uttalelser var snurrevad sammenlignet med trål.

Norges Kystfiskarlag viste til den stadige økningen i størrelsen på fiskeredskapene, og snurrevadgruppens krav om større havområder langs kysten. Dette mente de hadde fått konsekvenser for de øvrige redskapsgruppene, særlig grupper som fisker med garn og line. De mente videre at snurrevad i dag måtte oppfattes som et aktivt redskap, i det større og lengre tau og økt motorkraft gjorde det mulig å taue nota gjennom sjøen. Det ble ellers vist til at Norges Kystfiskarlag ved flere anledninger hadde mottatt henvendelser fra fartøy som har fått ødelagt og/eller mistet faststående redskaper ved at snurrevadfartøyene ikke har overholdt regelverket under Lofotoppsynet. Norges Kystfiskarlags representant i arbeidsgruppen la videre til at fiskerne opplever det som fånyttet å anmelde slike saker, og at mange fiskere ikke lenger tar bryderiet med å anmelde redskapskollisjoner/-tap. Kystfiskarlaget oppfattet således snurrevad som en stadig mer plasskrevende gruppe, som i enkelte områder fortrenget de andre konvensjonelle redskapsgruppene. I denne sammenheng ble det poengtert at utenfor havdelingsområdene er det bare “ordens- og forkastreglene” i saltvannsfiskeloven som regulerer denne type problemstillinger.

Fiskeridirektoratet hadde forelagt saken for Fiskeridirektoratets regionkontorer, og hadde en tilsvarende oppfatning av problemstillingene som det Norges Fiskarlag og Kystfiskarlaget hadde. Fiskeridirektoratet la således til grunn at dette i det vesentligste ble oppfattet som en arealkonflikt. Snurrevad er en gruppe som øker både i omfang og antall, og Fiskeridirektoratet la til grunn at denne utviklingen kunne være en medvirkende årsak til redskapskollisjoner i de mest fiskeriintensive områdene.

Kystvakten hadde i henhold til sine journaler registret en del konflikter også utenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene. De største konfliktene er i områder med stor fiskeriaktivitet, og særlig mellom snurrevad og garn/line. Det er også registret en del konflikter som involverer trålfartøy. De største konfliktene er registret på Moskenesgrunnen, Malanggrunnen og i Øst-Finnmark.

Det er videre Kystvaktens erfaring at fiskere som drifter med garn og line, ikke er flinke nok til å melde fra til Bruksvakten når de er ferdig i ett område. Til tross for at feltet er tomt for faststående bruk, kan for eksempel ikke snurrevad fiske på feltene, da det fremstår som om det ennå står bruk i området. Dette medfører at respekten for bruksvaktsystemet blir borte, med det resultat at trål og snurrevad går inn i områder hvor det faktisk står bruk i havet.

På Bleiksegga er det Kystvaktens erfaring at havdelingsordningen som fiskerne selv har etablert, fungerer når det ikke fiskes med trål i området. Når trålerne får adgang til området, skjer det på bekostning av kystfiskeflåten, og det blir konflikter i forbindelse med gjennomføringen av fisket.

På Moskenesgrunnen ble Bruksvaktens “havdelingsgrenser” respektert helt frem til 1999. Da oppstod det problemer i det enkelte fiskere ikke ville følge den etablerte “frivillige” ordningen.

Bruksvaktens anmodninger ble heller ikke respektert av fiskerne i området. Blant annet som en følge av dette ble det i området satt inn et større kystvaktfartøy med politimyndighet om bord.

På et møte i Trondheim den 29. september 1999, hvor Kystvakten, Norges Fiskarlag, Fylkesfiskarlagene i Nordland og Troms, samt Fiskebåtredernes forbund deltok i etterkant av dette, ble det enighet mellom kystflåten og trålerne om at grensene for det fleksible området burde følge en nærmere angitt dybdekkote. Konfliktene og antall redskapskollisjoner på Moskenesgrunnen minket betraktelig etter dette.

Arbeidsgruppen har ellers gjennomgått en del etablerte regulerings-/havdelingsordninger, og det kan synes som om det er behov for et økt oppsyn/kystvakt/bruksvakt i enkelte havområder. Det kan imidlertid være grunn til å se nærmere på en del av disse havområdene for å få til en bedring.

3 Bestandsgjennomgang

3.1 Norsk arktisk torsk

Bestanden har sin hovedutbredelse i Barentshavet, og fisket er underlagt felles forvaltning mellom Norge og Russland. De viktigste gytefeltene er langs Norskekysten, og gyting forekommer helt sør til Stadt. I norske kystområder er det viktige sesongfiskerier på gytefisk, og på yngre fisk som følger gytende lodde inn til Finnmarkskysten. I Barentshavet foregår helårsfiske, i hovedsak med trål, men i økende grad også med autoline. Torsken er utsatt for beiting fra sjøpattedyr og kanibalisme. Beitetrykket er størst når loddebestanden er liten. Bestanden vokste betydelig tidlig på 90-tallet, men har minket betydelig siden 1993. Fangstkvoteene er blitt gradvis redusert i årene etter 1997.

3.2 Lokale bestander

Kysttorsk finnes fra Varanger til Stadt i et belte langs kysten. Kysttorsken har samlet sett vist seg å ha jevn rekruttering. Den blir kjønnsmoden ca. 2 år tidligere en norsk-arktisk torsk, og har stasjonære stammer. Fiskeriforskning har på grunnlag av informasjon fra fiskerne registrert flere lokale gytefelt i Finnmark hvor torsken er blitt borte etter intensivt fiske, angivelig med not og snurrevad. Beregninger foretatt etter at Fiskeriforskning startet sitt arbeid viser at det er tatt ut et snitt på 54.000 tonn kysttorsk pr. år. For 2001 har ICES for første gang gitt en egen kvoteanbefaling på kysttorsk. Ved hjelp av merkeforsøk har det vært mulig å slå fast at kysttorsken nord for 62°N er svært stasjonær. Dette gjelder bestander både på kysten og i fjordene, men en kan slå fast at kysttorsken i fjordene er mer stasjonær enn kysttorsken utenfor. I arbeidsgruppen for arktiske fiskerier i ICES høsten 2000, ble det enighet om å betrakte norsk kysttorsk som isolert fra norsk arktisk torsk i sine forvaltningsmessige anbefalinger.

Fangster av kysttorsk inngår og avregnes i dag i den ordinære torskeknoten.

3.3 Fiske etter gytetorsk (skreifiske)

I de siste årene har gytebestanden av norsk arktisk torsk minket raskt, samtidig som totalkvoten har vært høy. I denne situasjonen har det vært reist kritiske spørsmål ved gjennomføringen av gytefiskeriene, spesielt i Lofoten. Disse spørsmål gjelder både den totale innsatsen i gytefisket og hvordan innsatsen er fordelt mellom flåtegrupper, gjennom sesongen og på områder.

Enkle betraktninger ut fra individvekst og naturlig dødelighet tilsier at for norsk-arktisk torsk oppnås høyest langtidsutbytte ved å ha høyest beskatningspress på fisk eldre enn 7-8 år. Disse aldersgrupper er best avskilt fra yngre fisk når den er på gytevandring og i gyting. Helårsfisket i Barentshavet, og enkelte år vårtorskefisket på Finnmarkskysten, beskatter også aldersgrupper ned til 3 år. Disse forventes å ville bidra mer til fiske og bestand om de fikk leve lenger.

Grunnlaget for forskernes årlige kvoteanbefalinger er en prognose for neste års fangst hvor en antar at fisketrykket fordeles på de ulike aldersgrupper på samme måte som en har sett i fisket de 3 foregående år. Under denne forutsetning anbefales en kvote som skal sikre at gytebestanden er stor nok til å opprettholde gode muligheter for god rekruttering. Grensen for "stor nok" gytebestand er satt til 500.000 tonn. Dette tallet er basert på bestandens historikk, og er blant annet et resultat av hvordan alle kjente og ukjente effekter av fisket, inkludert gytefisket, i gjennomsnitt måtte ha påvirket rekrutteringen de siste 50 år.

Dette betyr at så lenge mer enn 500.000 tonn får anledning til å gyte, er det ingen åpenbare ressursbegrunnelser for ekstra reguleringer av gytefisket, ut over de som allerede er i kraft, verken med hensyn til redskap eller tidspunkt.

Hovedproblemet de siste årene har ikke vært innsatsen i fisket etter gytetorsk, men en for høy totalkvote i forhold til bestanden. Så lenge det er vedtatt å ta ut en høy kvote, har det lite hensikt å redusere fangstkvantumet av gytefisk. Det vil bare føre til høyere uttak av yngre fisk og dermed tapt framtidig fangst og tapt tilskudd til gytebestanden i de følgende årene.

Ved lav gytebestand er det først og fremst en lav totalkvote som kan sikre den framtidige gytebestanden. Fisket bør uansett rettes inn mot en optimal individstørrelse.

4 Ressursfordeling kyst/hav

Norsk totalkvote på torsk fastsettes årlig i Den blandete norsk – russiske fiskerikommisjonen. Etter at den norske kvoten er fastsatt, fordeles kvoten mellom de forskjellige redskapsgruppene. Gruppekvotene (trål, konvensjonelle redskap) fastsettes av Fiskeridepartementet etter tilråding fra fiskeriorganisasjonene og Reguleringsrådet. I hovedtrekk har den norske kvoten de siste årene vært fordelt i samsvar med Norges Fiskarlag sitt landsmøtevedtak fra 1994 om langsiktig fordeling av ressursene.

5 Flåtestruktur

5.1 Snurrevadfartøyer

Det har i perioden 1995 - 1999 vært relativt store endringer i antall fartøy innenfor de forskjellige lengdegruppene som fisker med snurrevad, garn og line. Det er særlig i den minste lengdegruppen (under 13 meter) at det har vært en markant nedgang. For de øvrige lengdegruppene var det en markant nedgang fra 1995 til 1997, men som fra 1997 til 1999 igjen

viser økning. Det er bare i lengdegruppen over 21.35 meter og innenfor snurrevad at det er en kontinuerlig økning i perioden 1995 til 1999, der antall fartøy er økt fra 67 til 89 fartøy i perioden. (Se vedlegg 3)

5.2 Garnfartøyer

I henhold til sluttseddelsystemet var det 4.175 fartøy som deltok i fisket etter torsk nord for 62° N i 1995. Det er særlig innenfor lengdegruppene “fartøy under 13 meter” og “fartøy mellom 13 og 21.35 meter” at det har vært en reduksjon i antallet. Størst reduksjon var det i perioden 1995 til 1997 (3.403) mens det fram til 1999 (3.626) har vært en økning i antallet også innenfor disse gruppene. (Se vedlegg 3).

En kan ikke alene ut fra ovennevnte tall konkludere med at økningen i antall snurrevadfartøy har skjedd på bekostning av garn- og linefartøy, da disse gruppene ikke har hatt nedgang i antall i de lengdegrupper som har økt innenfor snurrevad.

6 Oppsyns- og utvalgsordninger

Med hjemmel i saltvannsfiskelovens kapittel VII, jfr. forskrift om tilsynsmenn og utvalg i saltvannsfiskeriene er det etablert en rekke utvalgs- og oppsynsområder langs kysten.

Det største oppsynsområdet er Lofoten oppsynsområde, hvor det for tiden leies inn 4 fartøy hvert år til å drive seilende oppsyn. Det er engasjert egen Utvalgsformann for distriktet, og en ansatt ved Fiskeridirektoratets Regionskontor i Nordland er oppnevnt som oppsynssjef.

I tillegg til Lofoten oppsynsområde, er det seilende oppsyn i Breivikfjorden oppsynsområde i Finnmark fylke, samt Senjaoppsynet (Berg og Torsken/Lenvik og Tromsø kommune i Troms fylke). I tillegg er det et begrenset seilende oppsyn i Nord og Sør Trøndelag. Med hjemmel i saltvannsfiskelovens § 4 er det også fastsatt sette- og trekketider for faststående redskaper under vårtorskfisket på Møre. I forbindelse med dette fiske har Fiskeridirektoratet vært tilstede med et seilende oppsyn

Presset på Lofotoppsynet har vært økende de siste årene. Lite innsig av skrei, innføring av fleksible områder, endrede fritidsfiskebestemmelser samt små budsjett-tildelinger har gjort oppgavene for oppsynet vanskeligere.

Når det gjelder oppsynet i Breivikfjorden og Senjaoppsynet, har det vært vanskelig innenfor de tildelte midler å holde et seilende oppsyn i hele oppsynsperioden. I samarbeid med Kystvakten har en imidlertid klart å holde et seilende oppsyn i de mest fiskeriintensive periodene.

7 Kystvakt og Bruksvakt

Den norske kystvakt består i dag av tre seilende hovedelementer som i dagligtale betegnes som Kystvakten, Indre Kystvakt (IKV) og Bruksvakten.

Kystvakten består av en rekke større fartøyer som patruljerer havområder under norsk jurisdiksjonsområde. Fartøyene har fiskeriinspektører og politimyndighet om bord. IKV består av en rekke mindre fartøyer, og har samme myndighet som Kystvakten. Disse fartøyene har imidlertid norskekysten innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene som sitt hovedarbeidsområde.

Bruksvakten består av en rekke innleide "mindre fartøy" med sivil besetning og uten inspektør og/eller politimyndighet om bord. Bruksvaktfartøyene er de som til daglig patruljerer fiskefeltene på deler av kysten utenfor grunnlinjene. Hovedoppgaven for Bruksvakten er å holde oversikt over all innmeldt fiskeriaktivitet av faststående redskaper innenfor Bruksvaktens patruljeområder. På forespørsel får alle nyankomne fiskefartøyer til et fiskefelt opplysninger om annen fiskeriaktivitet, herunder setteposisjonene til faststående redskaper som blir meddelt Bruksvakten. Utenfor fiskerigrensen (12 nautiske mil av grunnlinjene) gis slike opplysninger også til norske og utenlandske trålere.

Kystvaktfartøyene (Kystvakten og IKV) blir bare unntaksvis benyttet til å løse konflikter mellom de forskjellige redskapsgruppene. De benyttes bare når de partene ikke er villig til å rette seg etter de anmodninger som kommer fra personellet på bruksvaktfartøyene.

8 Henstillingsområder og fleksible områder

I "fleksible områder" kan det etableres havdeling dersom eventuelle konflikter ikke kan løses frivillig. Kystvakten venter i det lengste med å etablere havdeling innenfor fleksible området da dette er mer ressurskrevende for Kystvakten, i og med at ett bruksvaktfartøy må være i området.

For å unngå konflikter mellom de forskjellige redskapsgrupper hvor det ikke er etablert trålfri sone eller fleksible område, oppretter Bruksvakten i noen tilfeller såkalte henstillingsområder. Det vil si at Bruksvakten i disse henstillingsområdene anmoder de forskjellige redskapsgruppene til å fiske innenfor hver sine områder. Ordningen gjelder i det vesentligste i områder hvor det kan oppstå konflikter mellom snurrevad, garn og line.

9 Drøfting av tiltak overfor snurrevad

9.1 Aktuelle tiltak

I forholdet mellom snurrevad og faststående redskaper synes det periodevis å være en arealkonflikt i de mest fiskeriintensive områdene.

Det ser ikke ut til å være det samme konfliktpotensiale i andre områder hvor fiskeriaktiviteten er mindre og kanskje mindre sesongpreget. I mange områder er det etablert ordninger som havdeling med oppsyn, kystvakt/bruksvakt, fleksible områder eller henstillingsområder. Arbeidsgruppen har også fått redegjort for eksempler der fiskerne har kommet frem til havdelingsordninger og ordensregler uten medvirkning fra myndighetene. Brudd på etablerte ordninger, herunder mangelfull oppfølging av posisjons rapportering og ikke forskriftsmessig merking, synes ofte å være den indirekte årsak til at det blir redskapskollisjoner.

Arbeidsgruppen har også merket seg at enkelte fiskere ikke melder fra når de er ferdig på et område, og at de på den måten beslaglegger fiskefelt unødvendig til irritasjon for andre. I denne sammenhengen har arbeidsgruppen merket seg ordningen i Finnmark hvor bruksvakten sletter oppgitte redskapsposisjoner etter 3 dager.

Et praktisk problem er at Kystvakten ikke har kapasitet til å betjene alle havområdene. En fast rapporteringsordning vil også være vanskelig i de kystnære områdene med mange små fartøyer uten eksempelvis GPS.

Det er i dag ingen naturlig inndeling i hav- og kystsnurrevad. De minste fartøyene er ikke sertifisert for havfiske, men de fleste fartøyene deltar i fisket både innenfor og utenfor grunnlinjene. Mye av fangstene tas i sesongfiskeriene på Finnmarkskysten, Mørkekysten, Vesterålen og i Lofoten.

Slik arbeidsgruppen ser det er det prinsipielt to måter å bøte på den driftsmessige arealkonflikten. Den ene måten er å trekke "grenser i havet" med en generell utestengelse av snurrevadfartøyer, slik en kjenner det fra trålfiske og nå nylig med autolinegruppen. Den andre måten er å innføre redskapsbegrensninger i de kystnære områdene. Arbeidsgruppen mener det kan være hensiktsmessig å kombinere disse to metodene.

9.2 Redskapsbegrensninger

Arbeidsgruppen har sett på den stadige økningen i redskapsstørrelse som skjer innenfor snurrevadgruppen. Stadig større redskap krever mer plass på fiskefeltene og kan føre til ytterligere arealkonflikter, særlig i de fiskeriintensive områdene. Arbeidsgruppen ser det derfor som nødvendig å sette en øvre grense for størrelsen på snurrevad i forbindelse med fiske i de kystnære områdene.

Arbeidsgruppen ser det ikke som noe mål å begrense det som allerede er etablert, men vil foreslå en maksimumsstørrelse på snurrevad som skal tillates benyttet innenfor en gitt grense langs kysten og i fjordene.

Det er innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene at arealkonflikten er størst, samtidig som at det biologiske behovet for vern av kysttorsken ligger i dette området. En grensedraging for størrelsen av snurrevad innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene langs hele kysten vil derfor kunne ivareta behov for avgrensning av arealkonflikt i de nære kystområdene og ivareta hensynet til lokale kystbestander.

Et paradoks i denne sammenhengen kan være at en ved å sette redskapsbegrensning ved kysten, kan deler av innsatsen i fisket bli flyttet ut i Barentshavet hvor det fiskes på yngre årsklasser.

Arbeidsgruppen mener imidlertid at de mest tungtveiende grunner taler for at det innføres bestemmelser om begrensnig av størrelsen av snurrevad innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjen. Størrelsesbegrensningen bør gjelde taulengde/-tykkelse, omkrets i åpningen på snurrevaden samt lengde fra vingespiss til vingespiss.

Når det gjelder begrensningen i redskapstørrelsen på snurrevad har Arbeidsgruppen blant annet tatt utgangspunkt i lokal forskrift for Nordland. I forskrift om regulering av fiske med snurrevad, trål snurpenot og andre notredskaper i Nordland fylke, § 2 bokstav a, er det ved snurrevadfiske i Lofoten oppsynsområde fastsatt maksimalstørrelse på snurrevad. I denne forskriften er det imidlertid ikke satt begrensning i lengde og tykkelsen på tauene.

Med bakgrunn i ovennevnte legger arbeidsgruppen til grunn at det ved fiske med snurrevad innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene i Norges økonomiske sone bør være forbudt å nytte eller å ha om bord snurrevad som har:

- en overtelne eller undertelne som er lenger enn 123 meter fra vingspiss til vingspiss,
- en total omkrets i åpningen større enn 156 meter målt på strukket maske,
- mer en 2000 meter taulengde (9 kveiler à 220 meter), og
- en tykkelse på tauene mer en 34 mm.

I Lofoten oppsynsområde er det arbeidsgruppens oppfatning at det i tillegg til ovennevnte, bør være forbudt å bruke mer enn 1100 meter taulengde (5 kveiler à 220 meter). En slik taulengde begrensning bør da gjelde i den perioden oppsynet er satt.

Der det er påbudt med overflatemarkering, slik som regelen i dag er i Lofoten oppsynsdistrikt, må overflatemarkeringen være slik at den ikke kan heve snurrevaden fra bunnen.

Ved en slik regulering vil de store havgående fartøyene fremdelse kunne delta i det kystnære fisket. Arbeidsgruppen finner likevel ikke grunnlag, hverken ressursmessig eller arealmessig å kunne utestenge disse fartøyene fra dette fisket, når fisket gjennomføres med de redskapsbegrensninger som gruppen har foreslått overfor.

9.3 Begrensning i bruken av snurrevad.

Arbeidsgruppen har diskutert muligheten for en definisjon av snurrevad. I disse drøftelsene har det blant annet vært drøftet pelagisk bruk av snurrevad og snurrevad som redskap sammenlignet med trål.

Det er enighet i Arbeidsgruppen om at snurrevad ikke kan tillates brukt pelagisk i fiske etter torsk, hyse og sei. En legger til grunn at snurrevad brukt pelagisk vil være et så effektivt redskap at det vil kunne få uønskede konsekvenser, særlig på gytefelt og særlig for kysttorsken. Arbeidsgruppen viser i denne sammenheng til begrunnelsen for å forby snurrevad og snurpenot i fjordene i Troms og Finnmark fylke.

Det er mange fiskere som har gitt uttrykk for at snurrevad reguleringsmessig bør plasseres i samme kategori som trål. Dette mener arbeidsgruppen blir feil. Selv om snurrevad og trål har noen felles egenskaper, mener arbeidsgruppen at snurrevad er grunnleggende forskjellig fra trål. Selv om snurrevadfartøyene i dag har større trekkraft og større mulighet til å trekke redskapen fremover enn hva som har vært mulig tidligere, ligger det klare begrensninger ved at snurrevad ikke har tråldører eller andre anordninger som holder nota åpen. Dette kan ytterligere begrenses gjennom regelverk for bruk av snurrevad. Forskriftfestede begrensningene må støtte opp under det faktum at snurrevad er et aktivt bunnredskap.

Arbeidsgruppen har ellers stilt spørsmål om det i fisket etter norsk vårgytende sild og lodde bør være tillatt å modifisere snurrevaden slik at den kan brukes pelagisk. Arbeidsgruppen har i utgangspunktet ingen prinsipielle motforestillinger til dette, og viser til at det ellers tillates bruk av både not og trål i dette fisket innenfor grunnlinjene, jfr. § 1 i forskrift om adgang til å drive trålfiske i områder mellom 4 og 12 nautiske mil av grunnlinjene utenfor det norske fastlandet.

9.4 Størrelsesseleksjon i snurrevad

På feltene i Nordland, Troms og i vestligste deler av Finnmark har innslag av undermåls fisk i liten grad vært betraktet som et problem i snurrevadfisket etter torsk, hyse og sei. I Øst-Finnmark er dette et betydelig problem i store deler av året, særlig i torskefisket. Fiskeridirektoratet gjennomfører en utstrakt overvåkning for å kunne stenge felt for snurrevadfiske når innslaget av undermåls fisk er for stort. En viktig del av denne problematikken har vært bruk av snurrevadsekker med dårlige seleksjonsegenskaper slik at mye småfisk fanges, selv ved bruk av stor maskevidde.

I dag holdes deler av stengte felt åpne under forutsetning av at det brukes kvadratmasket sekk med minimum 125 mm (strekt) maskevidde. De aller fleste snurrevadfartøy har i dag slik kvadratmasket sekk, men en del velger likevel å bruke andre sekker når forholdene tillater det. Et argument for bruk av andre sekker har vært at kvadratmasket sekk har ført til noe tapt fangst av sei av lovlig størrelse. Ettersom minstemålet for sei nylig er hevet og tilgangen på stor sei har blitt bedre, er nå dette argumentet betydelig svekket.

Seleksjonsegenskaper i snurrevadsekker har vært grundig undersøkt. Ut fra ressurs hensyn er det gode grunner til å velge større maskevidde enn 125 mm. I områder med mye innslag av småfisk ville større felter kunne holdes åpne, og forsøk med 130 mm kvadratmasket sekk tyder på en viss gevinst i så måte. Enkelte fartøy bruker i dag 130 mm, og det bør vurderes om dette skal bli standard. En av grunnene for at 125 mm brukes i dag er at den har seleksjonsegenskaper tilsvarende det en har i trålfiske med 55 mm rist.

Det går ganske kort tid fra fisken kommer bak i sekken til sekken er ved overflata. Det gjør at seleksjonsprosessen ofte ikke er fullført før sekken når overflata, og det er vanlig å observere noe seleksjon i denne siste fasen av fangstoperasjonen. Slik "overflateseleksjon" skjer også ved bruk av kvadratmasket sekk. Det er utført overlevingsforsøk på fisk som har vært utsatt for overflateseleksjon. Disse viser svært lav dødelighet, og det er ingen klare holdepunkt for at dødeligheten i disse tilfelle er større enn for fisk som har unnsloppet snurrevadsekk eller trålsekk i fiskedypet.

Arbeidsgruppen vil på bakgrunn av dette foreslå at kvadratmasket sekk med minimum maskevidde på minst 125 mm innføres som standard. Da dette er et problem i det vesentligste knyttet til området øst for 23° øst, vil arbeidsgruppen foreslå at påbudet om 125 mm kvadratmasket sekk bare gjøres gjeldende øst for denne graden.

Arbeidsgruppen foreslår således en grense som samsvarer med grensen som er satt for bruk av henholdsvis 50 mm og 55 mm minste spileavstands rist ved fiske med torsketrål, jfr Fiskeridirektørens forskrift av 10. mars 2000 om bruk av sorteringsristsystem i fiske med torsketrål, § 3. Her må det gjøres et tillegg, slik at grensen fra 4 nautiske mil fra grunnlinjene og til land, går fra 23° Ø, videre vestover langs 4-mila til en posisjon 21°59' Ø, og deretter sør til Fugelen (Sørøya) i posisjon N 70°40' N og 21°59' Ø. I tillegg en linje fra Gåshopen på Sørøya og en rett linje til Vargnes i Vargsund.

På grunn av den dårlige seleksjonen i snurrevadsekker med tvinnet eller flettet diamantmasket knuteløst lin, mener arbeidsgruppen at denne type sekk bør totalforbys. Det bør således innføres et forbud mot bruk av snurrevadsekker med tvinnet eller flettet diamantmasket knuteløst lin i alle andre områder innenfor norsk jurisdiksjonsområde nord for 62° N.

9.5 Snurrevadfiske på gytetorsk etter at Lofotoppsynet er hevet.

Arbeidsgruppen legger til grunn at snurrevadfiske på gytetorsk - etter at Lofotoppsynet er opphevet - kan være uheldig dersom dette dreier seg om lokale bestander av torsk og i perioder når gytebestanden av norsk-arktisk torsk er liten. Dette er et fiske som vanligvis foregår i mai, og hvor et mindre antall snurrevadfartøy tar relativt brukbare fangster i Lofoten.

I henhold til det opplyste er den torsken som er igjen etter at den ordinære gyteperioden er over nokså stillestående. Den går således ikke på garn eller krokredskaper, men er et lett bytte for snurrevad.

Arbeidsgruppen mener at forskerne vet for lite om kysttorsken til å gi klare anbefalinger på dette spørsmålet. Det er således usikkert om det er norsk kysttorsk eller norsk-arktisk torsk som tas i dette "etterfiske". Dersom det er ren kysttorsk som tas i dette "etterfiske", bør det vurderes å innføre begrensninger i fisket.

Når det gjelder norsk-arktisk torsk har Havforskningsinstituttet i brev av 14. august 1996 til Nordland Fylkesfiskerlag, blant annet skrevet:

"Det er ingen statistisk påviselig sammenheng mellom omfanget av snurrevadfisket i Vestfjorden og rekrutteringen til torskebestanden, og dette burde ikke være særlig overraskende når man ser hvilket kvantum snurrevad representerer".

Med bakgrunn i ovennevnte vil arbeidsgruppen anbefale at det foretas undersøkelser for å finne ut om det er norsk kysttorsk eller norsk arktisk torsk som tas i dette fiske. Arbeidsgruppen vil også som en føre var holdning, og ikke minst for å unngå redskapskollisjoner på feltet, foreslå at Lofotoppsynet forlenges frem til 1. juni hvert år.

9.6 Fredning av fjorder for fiske med snurrevad.

Arbeidsgruppen har fått foretatt en gjennomgang av områdene i Troms og Finnmark som er vernet for fiske med snurrevad, jfr. lokale reguleringer i Troms og Finnmark. Arbeidsgruppen fikk i den forbindelse utdelt et kart utarbeidet av Fiskeriforskning som viser 33 kjente gyteområdet for kysttorsk i Finnmark. I 19 av disse områdene er det allerede forbud mot fiske med snurrevad. 14 av de kartlagte felt som ikke er vernet, bør etter arbeidsgruppens vurdering vernes, i tillegg til gytefeltene i Ersfjorden, Nordfjord i Kattfjord og Aursfjord i Malangen i Troms fylke.
(se vedlegg 4)

Arbeidsgruppen foreslår videre at forskningen på kysttorsk sør for Troms fylke bør intensiveres.

Det var videre enighet i Arbeidsgruppen om at ytterligere forbud mot fiske med snurrevad i fjordene i Troms og Finnmark ligger utenfor gruppens mandat, men legger til grunn at den kunnskap som Fiskeriforskning innehar på dette området bør være av interesse for fylkesfiskerlagene og Rådgivende utvalg for lokale reguleringer både i Troms og Finnmark.

Arbeidsgruppen er ellers kjent med forslaget fra det utvalget som styret i Finnmark Fiskarlag satte ned den 14. desember 1997.

10 Fiske etter flatfisk med snurrevad på stengte felt.

Arbeidsgruppen har tidligere fått en forespørsel vedrørende bruk av spesialsnurrevad for fiske etter flyndre i områder som er stengt for bruk av ordinær snurrevad, jfr. brev av 19. oktober 1999 fra Fiskeridirektoratet, Overvåkningstjenesten for fiskefelt. Brevet ble oversendt arbeidsgruppen i Fiskeridirektoratets ekspedisjon av 22. februar 2000.

Arbeidsgruppen legger til grunn at det vil være et mindre antall fartøy som vil ha interesse av å fiske etter flatfisk med spesialsnurrevad på stengte felt. Arbeidsgruppen ser positivt på dette, men legger til grunn at det må utarbeides retningslinjer og redskapsbeskrivelse på en slik spesialsnurrevad. Arbeidsgruppen har således gjennomgått de vilkårene og den redskapsbeskrivelsen som Fiskeridirektoratet har satt for fiske med spesialsnurrevad på stengte felt, og legger til grunn at dette er i overensstemmelse med de oppfatninger arbeidsgruppen har i saken (se vedlegg 5).

Arbeidsgruppen forutsetter at det ikke gis dispensasjon til slik fiske før etter 1. august hvert år av hensyn til gyteperioden for kysttorsken.

Arbeidsgruppen finner ellers ikke grunn til å kommentere saken ytterligere i innstillingen.

11 Drøfting av tiltak overfor garnfartøy.

11.1 Grensedraging havgående garnfartøy

Store havgående garnfartøyer er ikke blitt nevnt i forbindelse med arealkonflikter og/eller utnyttelse av forskjellige bestander. Det er imidlertid fra forskerne uttalt at forvaltningen bør følge utviklingen nøye, da det er den totale innsats på et felt eller område med lokale bestander som avgjør det totale beskatningstrykket. Arbeidsgruppen mener at det pr. dato ikke er grunn til å foreta en eksplisitt regulering av store garnfartøy.

11.2 Størrelsesbegrensning av garn

Arbeidsgruppen mener at det kan være hensiktsmessig å regulere redskapstørrelse når det gjelder garnfiske. Dette har særlig betydning på gytefelt. Det vesentligste argumentet er det biologiske behovet for å holde deler av vannsøylen fri for fiskeredskaper, slik at noe av gytetorsken kan gå klar av fiskeredskapen.

Utvikling mot mindre trådtykkelse i garn er også trukket fram som uheldig. Stadig tynnere trådtykkelse i garn fører til kvalitetsforringelse og at flere garn ryker med påfølgende neddreping og tap av fangst.

Arbeidsgruppen foreslår derfor at det fastsettes en øvre grense for høyden på garn og en minimum trådtykkelse på garn, slik at det blir forbudt å ha om bord eller bruke garn som er:

- høyere enn 23 meter (120 masker à 90 mm), målt på strukket maske
- og har en trådtykkelse tynnere enn 0,40 mm (monofilament) eller tilsvarende.

Arbeidsgruppen har videre sett på om en eventuell begrensning i garnhøyden bare skal gjelde innenfor et begrenset området eller innenfor en gitt grense fra grunnlinjene. Med bakgrunn i arbeidsgruppens drøftelser legger en til grunn at det i havområdene utenfor grunnlinjene ikke er praktisk mulig med dagens teknologi å fiske med garn over en viss høyde. Garnhøyden i disse områdene vil være naturlig begrenset av strømmer etc.

Som en praktisk tilnærming og for å lette håndhevelsen med bestemmelsen, foreslår arbeidsgruppen at den foreslåtte øvre grense for høyden på garn og trådtykkelse gjøres gjeldende i hele Norges økonomiske sone (NØS).

Arbeidsgruppen mener forøvrig at det pelagiske fiske med garn og line på gytefeltene bør utredes.

11.3 Maskeviddebestemmelsen for torskegarn.

Arbeidsgruppen diskuterte hensiktsmessigheten og begrunnelsen for å ha maskeviddebestemmelse i garnfiske etter torsk, jfr. forskrift om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild, § 12. Her er det satt forbud mot å nytte torskegarn med mindre masker enn 78 mm halvmaske (8 omfar/alen) nord for 62° N. Bestemmelsen ble fastsatt i 1989.

Arbeidsgruppen ser at denne bestemmelsen kan være en hemske i kombinasjonsfiske, særlig ved fiske etter kombinasjonen torsk og sei, da det ikke er fastsatt minste maskevidde i garnfiske etter hyse og sei. Arbeidsgruppen finner det heller ikke dokumentert at eventuelle konsekvenser i forhold til et kombinasjonsfiske var diskutert i forbindelse med utarbeidelse av bestemmelsen.

Arbeidsgruppen ser at det kan være behov for bestemmelser om maskevidde i garnfiske etter torsk. Med dagens fiskemønster fører imidlertid regelen til at fangstsammensetningen i et kombinasjonsfiske kan avgjøre om den enkelte fisker bryter bestemmelsen eller ikke. I fisket etter blant annet hyse og sei hvor det ikke er maskeviddebestemmelser, men bestemmelse om minstemål, kan en få så mye torsk at fisket må vurderes som et torskefiske. Et slik kombinasjonsfiske er svært vanlig, og med foreslåtte reguleringsmodell hvor bunnfiskkvoten kan bli tildelt som en samlekvote (torsk/hyse/sei) aktualiseres problemstillingen ytterligere .

Arbeidsgruppen mener at Fiskeridepartementet bør vurdere hensiktsmessigheten med å ha maskeviddebestemmelser i garnfiske.

11.4 Begrensning i antall garn.

Arbeidsgruppen har drøftet bestemmelsen om garnbegrensning, jfr. Fiskeridepartementets forskrift av 22. desember 1989 om regulering av garnfiske etter torsk, hyse og sei.

Forskriften gjelder alt garnfiske etter torsk, hyse og sei i NØS nord for 62° N. I tillegg til å sette krav om daglig røkting, er det fastsatt største tillatte garmengde ved fiske etter torsk og hyse.

I henhold til det opplyste bruker de fleste fiskerne i dag flere garn i perioder av sesongen enn det som tillates i forskriften. Ut fra arbeidsgruppens kunnskap, blir bestemmelsen om garnbegrensning heller ikke håndhevet av myndighetene.

Bestemmelsen ble fastsatt i 1989 i en periode hvor den i land brakte fisken (som hadde beitet på sild) ikke ble tatt tilstrekkelig vare på av industrien. Videre var torskebestanden på vei mot et lavmål. I dag setter markedet klare kvalitetskrav og fisket er kvoteregulert. Arbeidsgruppen mener derfor at det kan være god grunn til å vurdere om garnbegrensningen kan oppheves. Arbeidsgruppen forutsetter imidlertid at kravet om daglig røkting opprettholdes.

Dersom Fiskeridepartementet etter en vurdering finner å ville opprettholde bestemmelsen om garnbegrensning, er det arbeidsgruppens oppfatning at bestemmelsen må håndheves av myndighetene.

12 Avstandsregelen og håndheving av denne, jfr. saltvannsfiskelovens § 21.

Arbeidsgruppen mente at regelen i saltvannsfiskelovens § 21 (krav om at en med aktive redskaper må holde en avstand på en nautisk mil til faststående redskaper) burde vurderes på nytt ettersom den under mange forhold verken etterleves eller håndheves. Det ble således redegjort for en tilstand der snurrevadfiskerne under gunstige strømforhold setter redskapen sin tett opp til garn og line, og på den måten daglig bryter avstandsbestemmelsen i saltvannsfiskeloven.

Det ble videre hevdet at det ikke vil medføre noe endring i fiskemønsteret innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene dersom en tar bort regelen. Utenfor 4 nautiske mil er det imidlertid behov for den nåværende avstandsregel på en nautisk mil, med bakgrunn i trålerflåtens fiske.

Primært ønsket Kystfiskarlagets representant i arbeidsgruppen at regelen bestod, men han så dilemmaet med at praksisen ikke var i samsvar med regelen. Det var ellers enighet om endring av avstandsregelen bare var aktuell innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene.

For å få til en regel som var mer i samsvar med den etablerte praksisen, var det enighet i Arbeidsgruppen om å foreslå at det fastsettes et unntak fra saltvannsfiskelovens § 21, slik at grensen på en nautisk mil reduseres til 0,2 nautiske mil (2 kabellengder) ved fiske med snurrevad innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene.

13 Forkastregelen.

Forkastregelen finnes i saltvannsfiskeloven § 16. I henhold til bestemmelsen skal den som først begynner å sette ut sine redskaper og fortsetter med det uten usedvanlig opphold, har rett til det havområde som redskapene krever eller vil omslutte.

Regelen er en prioritetsregel, og gjelder i henhold til forarbeidene til saltvannsfiskeloven, alle redskapsgrupper.

I Ot.prp.nr.85 (1981-1982), heter det videre:

“For å opprettholde eneretten må utsetting av redskapene foregå uten usedvanlig opphold. Normalt vil setting foregå kontinuerlig, men ikke en hver stans eller opphold kan føre til at retten tapes. Det er vanskelig generelt å angi hvor lange opphold som tolereres. Etter loven blir sedvane avgjørende. Hva som er sedvanlig opphold kan variere fra de forskjellige bruksartene”.

Arbeidsgruppen mener at forkastregelen skaper særlige problemer på 3 områder:

1. mellom kystline og autoline,
2. mellom trål og garn/line, og
3. mellom garn/line og snurrevad,

Når det gjelder problemområde 1, legger arbeidsgruppen til grunn at dette problemet er løst når de store autolinerne nå må utenfor grunnlinjene, jfr. Fiskeridepartementets forskrift av 17. august 2000 om grensedraging for havgående linefartøy.

Når det gjelder problem 2, er det i henhold til opplysninger fra Kystvakten slik at trålerne hevder et fiskefelt i et døgn. Dette synes å være innarbeidet og akseptert. Arbeidsgruppen ser det imidlertid ikke som sitt mandat å utrede dette.

Når det gjelder problemområdet knyttet til garn/snurrevad, ble det vist til problemer som snurrevadfartøyer har med å slippe til på enkelte felter der garn- og linefartøyer er i fiske, når det ikke er etablert havdeling og/eller oppsyn. Det er særlig problemer knyttet til spørsmålet “uten ugrunnet opphold”. Kan f.eks. snurrevadfiskerne gå til lands om kvelden for så å gå ut igjen om morgenen å hevde det samme området ? Hva om det er satt garn i mellomtiden, og hvem skal fortelle at det ble fisket med snurrevad i går ?

Arbeidsgruppen mener at usikkerhet omkring den praktiske forståelsen av forkastregelen skaper så mye problemer, at det bør foretas en gjennomgang av regelen. En ser det imidlertid ikke som arbeidsgruppens oppgave å foreta denne gjennomgangen.

14 Konklusjoner og forslag

Det er enighet i arbeidsgruppen om at det i forhold til snurrevad og faststående redskaper synes å være en arealkonflikt i de mest fiskeriintensive områdene. I mange av disse områdene er det etablert ordninger som oppsyn/havdeling, kystvakt/brosvakt, fleksible områder eller henstillingsområder. Brudd på etablerte ordninger og regelverk, herunder mangelfull oppfølging av posisjonsrapportering og ikke forskriftsmessig merking av redskap, er ofte en direkte eller indirekte årsak til at det blir redskapskollisjoner.

Arbeidsgruppen finner det ikke nødvendig med “grenser i havet” i forbindelse med snurrevad- og garnfiske, slik en kjenner det fra trålfiske og nå nylig med autolinegruppen. Det er imidlertid etter arbeidsgruppens vurdering behov for en redskapsbegrensning i disse fiskeriene.

Det er enighet i arbeidsgruppen om at ytterligere forbud mot fiske med snurrevad i fjordene i Troms og Finnmark ligger utenfor gruppens mandat, men legger til grunn at den kunnskap som Fiskeriforskning innehar på dette området bør være av interesse for fylkesfiskarlagene og Rådgivende utvalg for lokale reguleringer langs kysten.

Arbeidsgruppen mener videre at håndhevelsen av eksisterende regelverk kan bli bedre, samt at det er for svak reaksjon fra myndighetene når det gjelder brudd på regelverket.

Ellers har arbeidsgruppen registrert forskjellig tolkning og praktisering av regelverket. For eksempel mener noen at forkastregelen gir mulighet for å trekke redskap og gå til lands å levere fangst uten å miste retten til å fiske på plassen. Andre oppfatter det slik at forkastregelen krever at det er bruk i sjøen. Den siste tolkningen gir garn og andre faststående redskap en fordel fremfor eks. snurrevad og trål, og fiskere som trekker og setter garn samtidig vil kunne okkupere hav så lenge de ønsker. Det kan derfor være grunn til å komme med en nærmere definisjon av forkastregelen.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslår arbeidsgruppen følgende:

1. Snurrevad må i defineres som et aktivt redskap, og det bør regelfestes at snurrevad i fisket etter bunnfiskartene bare skal brukes på bunnen.
2. Ved fiske med snurrevad innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene i Norges økonomiske sone bør det være forbudt å nytte eller å ha om bord snurrevad og tau som har:
  - en overtelne eller undertelne som er lenger enn 123 meter fra vingspiss til vingspiss,
  - en total omkrets i åpningen større enn 156 meter målt på strukket maske,
  - mer en 2000 meter taulengde (9 kveiler à 220 meter) og
  - en tykkelse på tauene mer en 34 mm.
3. Innenfor Lofoten oppsynsområdet gjelder det egne bestemmelser med hensyn til størrelsen på snurrevad, og arbeidsgruppen mener at de må suppleres med regler som begrenser taulengden til 1100 meter (5 kveiler) i den tiden oppsynet er satt.
4. I fiske med snurrevad, bør de videre være forbudt å bruke sekker med mindre maskevidde enn 125 mm kvadratmasker innenfor et nærmere definert område øst for en grense ved 23° Ø, jfr punkt 9.4. Det bør videre settes forbud mot bruk av snurrevadsekker innenfor norsk jurisdiksjonsområdet som er laget av tvunnet eller flettet diamantmasket knuteløst lin.
5. Arbeidsgruppen foreslår at det fastsettes en generell øvre grense for høyde og trådtykkelse på garn i NØS, slik at det blir forbudt å ha om bord eller bruke garn som er:
  - høyere enn 23 meter (120 masker à 90 mm), målt på strukket maske
  - og har en trådtykkelse mindre enn 0,40 mm monofilament eller tilsvarende.
3. Arbeidsgruppen foreslår at det foretas undersøkelser for å finne ut om det er norsk kysttorsk eller norsk arktisk torsk som fiskes i Lofoten om våren/forsommeren hvert år. Arbeidsgruppen foreslår ellers at forskningen på gyteområdene til torsk sør for Troms fylke intensiveres.
4. Arbeidsgruppen vil også som en føre var holdning, og ikke minst for å unngå redskapskollisjoner på feltet, foreslå at Lofotoppsynet forlenges frem til 1. juni hvert år.

5. Fiskeridepartementet bør vurdere hensiktsmessigheten med å opprettholde maskeviddebestemmelsen i garnfiske etter torsk.
6. Fiskeridepartementet bør vurdere om garnbegrensningen i fisket etter torsk og sei kan oppheves. Arbeidsgruppen forutsetter imidlertid at kravet om daglig røkting opprettholdes. Dersom Fiskeridepartementet etter en vurdering finner å ville opprettholde bestemmelsen om garnbegrensning, er det arbeidsgruppens oppfatning at bestemmelsen må håndheves av myndighetene.
7. For å få til en regel som er mer i samsvar med den etablerte praksisen, foreslår Arbeidsgruppen at det fastsettes et unntak fra saltvannsfiskeovens § 21, slik at grensen på en nautisk mil reduseres til 0,2 nautiske mil (2 kabel lengder) ved fiske med snurrevad innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene.
8. Arbeidsgruppen legger til grunn at usikkerhet omkring den praktiske forståelsen av forkastregelen i saltvannsfiskeovens § 21 skaper så mye problemer at Fiskeridepartementet bør foreta en full gjennomgang av regelen.
9. 12. Arbeidsgruppen foreslår at det foretas en totalgjennomgang av områder utenfor grunnlinjene hvor det er etablert trålfrie soner, fleksible områder og henstillingsområder.

14. Etterord

En vesentlig moment for arbeidsgruppens vurderinger har vært ønske om å få til et biologisk forsvarlig fiske, hvor ønsket om å beskatte større fisk har vært dominerende. Arbeidsgruppen - og særlig fiskerrepresentantene i gruppen - har imidlertid underveis i sine drøftelser hatt noen betenkeligheter med å sette nye og strengere krav til den konvensjonelle kystflåten, i en tid hvor det drives en utstrakt beskatning av ungfisk i Barentshavet av andre grupper.

Arbeidsgruppen vil derfor oppfordre myndighetene til å intensivere arbeidet med å begrense uttaket av ungfisk i Barentshavet. Det kan etter arbeidsgruppens oppfatning blant annet i denne sammenheng være grunn til å vurdere mer aktivt bruk av muligheten til å stenge felt, samt strengere oppfølging og bedre samarbeid med russiske myndigheter når det gjelder alt trålfiske i Barentshavet.

Tromsø, 15. november 2000

Roald Paulsen
(leder)

Jens-Eric Eliassen

Arne Helge Kristoffersen

Elling Lorentsen

Robert Hansen

Leif Johansen

Finn Ole Nilsen

Dagfinn Lilleng

Asgeir Aglen

Arne Fjellstad
(sekretær)